

oamenii bătrâni din partea locului. Bănuim că, nu mult după zugrăvirea ei, se va fi socotit că ea *profanează* sfântul locaş şi se va fi hotărît să fie acoperită cu spoială de var, rămânând numai pitoreştile portrete de ctitori din interiorul bisericii.

Valoarea documentară a portretelor de ctitori din vechile noastre biserici nu a scăpat cercetătorilor. Până în prezent însă ele au fost studiate mai mult în legătură cu datele biografice sau genealogice ce cuprind. Socotim că ar fi de folos ca şi anumite aspecte sociale sau economice ale lor să fie scoase în evidenţă.

RADU CREŢEANU

MĂNĂSTIRI NEÎNCHINATE

Închinarea mănăstirilor către aşezămintele mănăstireşti dinafara ţărilor române a luat cu vremea o atît de mare extensiune încît prea puţine mănăstiri au rămas neînchinate. Regulamentul Organic pentru Ţara Românească, la anexa I, cap. VIII, ne dă lista mănăstirilor ce nu fuseseră închinate, împărţind aceste locaşuri în patru categorii după importanţă. Iată tabelul despre care este vorba :

Starea întâi : Tismana, Bistriţa şi Cozia ;

Starea a doua : Horezul, Dealul, Motru şi Cîmpulung ;

Starea a treia : Glavaciocul, Sadova, Brîncovenii, Viersul, Snagovul şi Mărcuţa ;

Starea a patra : Rîncăciou, Strehaia, Arnota şi Govora.

S-ar mai cuveni să adăugăm cîteva schituri şi mănăstiri mai mici precum Stănişoara, Trivalea, Săcuenii, Turnul, Cotmeana şi Seaca, considerate ca mitocuri ale celor de mai sus. Încolo, numărul mare al mănăstirilor din Ţara Românească, netrecute în tabel, se bucurau de extraterritorialitate şi de un regim care le scotea de sub jurisdicţia statului muntean şi din bugetul ţării, ele administrîndu-şi veniturile provenite din moşii fără nici un control din partea Logofetei Treburilor Bisericeşti.

Mănăstirile Snagovul şi Mărginenii sînt menţionate de Regulament într-un articol special ca temniţe pentru cei osîndiţi de judecătorile criminale, iar schiturile Răteşti şi Ostrovul ca locuri de surghiun pentru femei.

T. E.

CUTREMURUL DIN 31 MAI 1738 ŞI PAGUBELE HUREZULUI

Cu numai cîteva zile înainte încălcării, cu păgubitoare urmări, a haiducilor căpitănului Duca, ctitoria brîncovenească de la Hurez¹ avea să sufere de pe urma unui cutremur care a produs o serie de avarii clădirilor mănăstirii şi acareturilor sale. Faptul s-a petrecut în al patrulea an al igumeniei lui Dionisie II Bălăcescu, care a stăreţit, cu întreruperi, între 1735 — 1781.

Întinderea stricăciunilor pricinuite de cataclismul amintit ne-o arată următoarea însemnare pe ultima filă dintr-un exemplar, din biblioteca, bogată cîndva, a mănăstirii,

¹ Despre mănăstirea Hurez şi schiturile sale vezi studiile publicate de Al. Lăpădatu, I. Vulcan, I. D. Trajanescu, N. Ghika-Budeşti şi V. Drăghiceanu, în „Buletinul Comisiei monumentelor istorice”, anii 1—III (1908—1910), 8 (1915), 19 (1926) şi 29 (1936), N. Iorga, *Hirtii din arhiva mănăstirii Hurezului*, Buc., 1907, p. I—XLV şi 1—183 (*Studii şi documente*

cu privire la istoria romînilor, vol. XIV) şi I. Ionaşcu, *Contribuţii la istoricul mănăstirii Hurez*, Craiova, 1935 (extras din „Arhivele Olteniei”, Craiova, 14 (1935) nr. (79—82). Bibliografie, în studiul citat al lui I. Ionaşcu şi la Ion Donat, *Fundaţiile religioase ale Olteniei*, partea I : *Mănăstiri şi schiluri*, Craiova, 1937, p. 53—54.